

PŘÍBĚH FRANTIŠKA BLÁHY

„Mami, nevíš, kde mám sáňky? Podívej se z okna! Sněží!“ křičel jsem přes celý obývací pokoj. „Tam, kam sis je dal, tam je taky najdeš. Hleď si svých věcí, říkám ti to pořád! A pospěš si, za chvíli přijde babička,“ odpověděla maminka trochu rozzlobeným tónem.

Musím na půdu. Kde jinde by přece ty sáňky měly být? Doběhl jsem ke dveřím, otevřel je, stoupal po dřevěných schodech nahoru a nedočkavě se rozhlížel ze strany na stranu, abych je našel a mohl si jít užívat zimních radovánek, jako všechny děti od nás z Poděbrad. Hleděl jsem na tu místnost, plnou věcí, které již nepoužíváme, když v tom můj zrak uvízl na zaprášeném dřevěném kufru, kterého jsem si nikdy dřív nevšiml. Přemohla mě zvědavost a musel jsem ho otevřít. Myslel jsem, že v něm najdu třeba staré známky nebo vojáčky, ale uvnitř byla veliká hromada papírů. Domníval jsem se, že tam jsou jen staré cáry, které jen někdo nevyhodil, ale náhle jsem uviděl, že tam mezi těmi listy vykukuje nějaká výložka a u ní vojenská čepice. „To nebude obyčejný kufřík!“ řekl jsem si a dále se prohrabával mezi všemi věcmi, abych našel další zajímavé objekty. Taky že jo, našel jsem tam pouzdro na pistoli, nějaké brýle, hřeben, ochrannou masku a mnoho dalších věcí. „Komu to asi patřilo? A hele, nějaký sešit,“ vydechl jsem a otevřel ho. Na první stránce bylo napsáno: František Bláha (26. 2. 1886). „To je přece můj dědeček. Senzááá, aspoň se konečně dozvím, co se doopravdy stalo,“ a dal jsem se do četby:

24. 9. 1938 jsem se rozhodl, že si začnu psát deník. Nevím, co se v budoucích letech bude dít, a chci, aby, kdyby došlo na nejhorší, po mně zbyla alespoň nějaká památka. Nastaly nové skutečnosti a já se obávám, co bude s naší vlastí.

ZÁŘÍ 1938

Po anšlusu Rakouska 12. března, které Hitlera vítal, jako kdyby je osvobodil od nějakého diktátora, si Němci drze chtějí přivlastnit naše území v Sudetech, prý je to z důvodu toho, že většina obyvatel je německé národnosti a chce se od nás odtrhnout, ale copak jsme se chovali k sudetským Němcům nějak špatně? Jsou součástí naší republiky a tohle od nich byla velká rána pod pás. Chceme se bránit! Jak dlouho jsme bojovali a trpěli pro naši SVOBODNOU zemi? Copak jsme toho nezkusili již mnoho?

Většina z nás bojovala ve světové válce. Já sám strávil několik let v zákopech v Rusku, zajali mě a následně jsem byl v československých legiích, i přesto všechno jsem tady a chci bojovat za svou zemi. Přece se nenecháme připravit o naše území. Včera v deset večer byla vyhlášena mobilizace a to je to nejlepší, co jsme mohli udělat. Já mám na starost čtvrtou pěší divizi. Lidé jsou šťastní a v ulicích je slyšet: „Hurá. Sláva.“ Morálka vojáků je nevídaná- jsou to stateční a odhodlaní muži. Mnoho lidí k nám přichází a nabízí nám jídlo, pití a další věci, které bychom mohli potřebovat. Do konce k nám přijel Karel Čapek a nabídl nám své auto! Tento vynikající spisovatel a hodný člověk sám o své iniciativě přijel, a ačkoli je velmi nemocný, nabídl nám své osobní vozidlo pro vojenské účely.

Všichni jsme nadšení, že se z Německa neposadíme na zadek a ukážeme Hitlerovi, že Československá republika se ho nebojí! Kdybychom o to území přišli, byli bychom naprosto bezbranní a vydáni na milost a nemilost Hitlerovi a to nemůžeme dopustit.

28. září k nám dorazily zprávy, že se v Mnichově chystá konference čtyř. Bude se jí účastnit Mussolini, Daladier, Chamberlain a samozřejmě ta německá krysa Hitler. Nevíme, jak to dopadne, ale doufejme, že nás Velká Británie ani Francie nepodrazí, konec konců by nám měli být spíš zavázáni, ve světové válce za ně padlo mnoho bratří legionářů. O Itálii si nikdo nedělá iluze, Mussolini je až příliš nakloněn Německu. Můžeme jen doufat.

Bože můj, tak už rozhodli! Oni se na nás na té konferenci vykašlali! Včera večer rozhodli, že musíme Německu odevzdat své pohraničí. A nejen Německu, další území nám sebrali a přidali Polsku a Maďarsku! Jednali o nás, aniž by u toho vůbec někdo z naší republiky byl! O NÁS, BEZ NÁS! Zdá se, že prezident Beneš to rozhodnutí chce přijmout, ale to přece nemůže! Ještě za ním jede Eman Moravec, aby ho přesvědčil k boji, protože my válčit chceme a nebudeme jen tak sedět a koukat, jak si Německo usurpuje naše území, které je pro nás, nejen z hlediska vybavení pro případnou válku, velice důležité.

ŘÍJEN 1938

A je to tady. Emanovi se to nepovedlo. Z toho, co jsem slyšel, prý byl rozhovor hodně emotivní a Beneš řekl, že nás nemůže nechat válčit. Proč? Měl nás poslechnout! My jsme chtěli a stále chceme bojovat. Nechal nás demobilizovat, ale děláme to s velkou nelibostí. Ačkoli sami víme, že Německo má mnohem lepší letectvo než my a asi by nebyla velká šance na úspěch, aspoň bychom všichni zemřeli se ctí! Máme právo umřít v boji! My jsme jako zbabělci nechali Německu to, co je pro nás velmi důležité.

Hitler si triumfálně přijel do pohraničí a davy sudetských Němců ho vítaly jako boha. Jako kdybychom je tu snad trýznili hladem. 5. října podal prezident demisi a o několik dní později odletěl s manželkou do Velké Británie. Víím, že mnoho lidí ho za to bude odsuzovat, ale na druhou stranu teď, když už nemáme své pohraničí a tedy jsme ztratili vybavení pro válku, je docela možné, že sem Hitler vtrhne a v tom případě by rozhodně nebyl v bezpečí on ani jeho rodina. Já mu věřím, věřím tomu, že bude ze zahraničí pomáhat. Všichni se teď bojíme, co bude následovat, jsme úplně bezmocní a bezradní. Jestli Německo získá celé naše území, mohly by se z nás generálů a vojáků stát štvanci, naše rodiny i my bychom byly v ztracení.

LISTOPAD 1938

Udávalo se mnoho změn. Nejen, že teď o naší rozloze rozhodují jiné státy, ale poslední dobou Slovensko vykazuje určité známky toho, že by se chtělo odtrhnout - další rána pod pás. Přidává se na seznam států, které nás klidně hodí přes palubu, když to pro ně něco

hodí. Máme také nového prezidenta, Emila Háchu, nevím, co od něj můžeme očekávat, ale snad je to čestný muž.

PROSINEC 1938

Je čas Vánoc, ale důvodů k radosti je jen velmi, velmi málo. Nejen, že se situace v republice stále zhoršuje; stále víc, jako bychom se přibližovali svými názory Německu, útočíme na demokracii, ve společnosti se projevují protizidovské nálady, je cenzura a každý, kdo projeví jiné názory, se může dostat do velkých problémů. V září uplynul teprve rok od smrti presidenta Osvoboditele a taková změna!

A teď, k tomu všemu ještě tato zpráva! Včera, na Hod Boží zemřel pan doktor Karel Čapek, ten Karel Čapek, kterého jsem osobně poznal během mobilizace, když nám přišel do kasáren nabídnout svůj automobil. Jeho smrt je těžkou ranou pro všechny, kteří smýšlejí demokraticky a nemají poráženecké nálady. A další rány budou jistě brzy následovat.

BŘEZEN 1939

V poslední době jsem neměl čas na psaní. Snažím se všemožně zabezpečit naši rodinu. Sice se říká, že Hitler jde po židech a my jsme římsko-katolíci, ale má vojenská minulost a odhodlání bojovat, se mu určitě nebude líbit. 14. března Hitler oznámil, že chce jednat v Berlíně s prezidentem Háchou. 15. března v šest hodin ráno začala německá armáda obsazovat naše území! Prý prezident neměl jinou možnost, Hitler je až moc obratný řečník a ničeho se neštítí. Povídá se, že prezidentovi vyhrožoval, že pokud neposlechne, nechá vybombardovat Prahu. Co je na tom pravdy, nevím, ale jestli to tak skutečně bylo, máme se ještě na co těšit. Jediné, co můžeme dělat, je dívat se na to se slzami v očích! Jen o den později jsme měnili název naší republiky. Protektorát Čechy a Morava- už nejsme na mapě jako samostatná Československá republika. Je těžké, tak moc těžké sem ta slova psát.

Hitler už dojel do Prahy a jmenoval říšského protektora - muže, který tady teď bude rozhodovat úplně o všem, Konstantina von Neuratha. Vše se mění. Veřejné nápisy jsou v němčině, němčina se nyní bude používat jako úřední jazyk a to je teprve začátek. Je nebezpečné to sem psát, ale musím se někomu, respektive něčemu svěřit. S několika dalšími generály jsme založili tajnou organizaci, říkáme si Obrana národa. Víím, že je to riskantní a Hitler čeká na každou naši chybu, ale musíme něco dělat. Rodina o tom neví, nechci je zatěžovat dalšími starostmi, když jich máme tolik. A už vůbec nechci svou krásnou manželku Valentinu a naši sladkou malou dcerušku Aničku vystavovat nějakému nebezpečí. Stovky mladých mužů z naší republiky po okupaci rychle odcházely přes hranice pryč. Doufejme, že to nejsou jen zbabělci, kteří utíkají před Hitlerem, ale že se budou snažit nám pomáhat. Také bych odešel pryč, ale s malou dcerkou přece jen nemůžu. Navíc mám povinnosti k Obráně národa. Budu pomáhat zevnitř, snad se najdou lidé, kteří budou pomáhat zvenčí.

Je pravda, co se povídalo, Hitler nenávidí židy. Být židem v této zemi bude teď velmi těžké, snad se stane nějaký zázrak. Již teď probíhají markantní změny. Co bude dál?

ZÁŘÍ 1939

Začala válka. 1. září Německo uskutečnilo vojenský vpád do Polska. Prý to byla reakce na to, že Polsko napadlo německého vysíláče v Gleiwitz. Podle mých informací to tak zdaleka nebylo. Údajně se němečtí vojáci schválně převlékli do polských uniforem a simulovali napadení, aby mohli vstoupit do války. Prostě Německo chce bojovat. Jediné pozitivní na této události je, že se Francie a Velká Británie vzpamatovaly a již o dva dny později vypověděly Německu válku. Zatím to nemá veliký efekt, protože přeci jen nečekaly, že bude válka, tak na ni nejsou úplně připraveni. Cítím se velmi zahánben! Polsko, ačkoli je vojensky mnohem, mnohem slabší, než moderně vybavená německá armáda, se jich nezaleklo a bojuje za svou zemi! A co jsme udělali my, když po nás Hitler šel? Nic! My jsme se Hitlerovi poddali. Polsko prokazuje velikou odvalu, v jednom případě dokonce vyrazili proti Němcům, kteří byli v přesile a měli tanky, pouze na koních.

28. padla Varšava; to znamená konec. Dokáže vůbec někdo Hitlera zastavit?

ŘÍJEN 1939

5. října se vzdaly poslední polské oddíly, které Německu kladly odpor. Nejen, že Německo Polsko bez důvodu napadlo, dokonce bombardovalo civilní obyvatelstvo, vraždili válečné zajatce a vypálili mnoho vesnic.

28. října byla v Praze poklidná demonstrace proti okupaci při příležitosti vzniku Československé republiky. Nacisté proti tomu zasáhli opravdu brutálně. Těžce přitom zranili studenta Jana Opletala. Němci prý stříleli hlava nehlava. Ten chlapec zachraňoval těžce raněného muže a teď sám bojuje o život, snad ho zachrání.

LISTOPAD 1939

Nastávají pro nás těžké chvíle. 11. listopadu podlehl Jan Opletal svým zraněním. To vedlo k dalším demonstracím, také bych se jich zúčastnil, ale do Prahy to nestíhám. Výsledkem toho všeho je, že nám na 3 roky uzavřeli vysoké školy, zatklí a popravili 9 představitelů studentské organizace a stovky studentů zavřeli do koncentračních táborů. Koncentrační tábory jsou taková novinka. Posílají tam lidi, kteří jsou nepohodlní. Prý je tam tvrdá práce, spousta nemocí, málo jídla a skoro jistá smrt. Bůh ochraňuj ty děti. Budu se za ně modlit já i celá moje rodina.

ČERVENEC 1940

Po dlouhé době konečně dobrá zpráva. Teď už není pochyb. Pan Beneš se na nás nevykašlal. 9. byla ustanovena exilová vláda ve Velké Británii. Prezident je pan Beneš a

předseda je jakýsi Jan Šrámek. Vše se v dobré obrátí, věřím tomu. Obrana národa je s nimi v kontaktu. Němci po nás pátrají, ale zatím nemají žádné pořádné stopy. Pěkně vyvádějí, když zjistili, že vyšlo první číslo časopisu V boj, na kterém jsem i já měl svůj podíl a jsem na to náležitě hrdý.

ZÁŘÍ 1941

Konstantin von Neurath je nemocný a dále nemůže vykonávat činnost říšského protektora. Údajně byl poslán na „zdravotní dovolenou“. Jeho zástupce má být nějaký Reinhard Heydrich. Říká se o něm, že je to kat, který se ničeho neštítí a že ho sem Hitler poslal, aby tady nastolil pořádek, jaký si představuje. Určitě se nás bojí, sice ovládl naše území, ale my jsme mu v mysli nikdy nepodlehli.

Udržíme kontakty s Velkou Británií, sabotujeme, co se dá, vydáváme časopisy a další věci. Co se přesně kde děje, nevím, nemůžeme vědět všechno. Máme prý již spoustu členů, spoustu loajálních obyvatel. Bohužel jsme v poslední době přišli o pár, pro nás velmi důležitých spolupracovníků. Josef Mašín, Josef Balabán a Václav Morávek patří ke skupině, které gestapo nazývá Tři králové. Jsou velmi stateční a i s nebezpečím dopadení dělají všechno proto, aby dosáhli výsledku. Němci po nich šli hrozně dlouho a bohužel se jim povedlo Josefa Mašína a Josefa Balabána zatknout. Zatím se gestapo u nikoho z hlavních členů Obrany národa neukázalo, takže nikoho z nás nevyzradili a já věřím, že ani nevyzradí. Osobně znám jen Vaška, ale říkal mi, že jim bezmezně důvěřuje. Všichni tři jsou velmi stateční. Jsem rád, že Václava mohu považovat za svého přítele a svěřil bych mu vlastní život. Jednou mi vyprávěl, jak se převlékl za gestapáka, šel do hospody, kde se stával také Oscar Fleischer, to je šéf skupiny, která byla pověřena Vaškovým dopadením, a nechal si od něj připálit cigaretu. Přál bych si vidět obličej toho gestapáka, když to zjistil. Vašek je trochu blázen, ale velmi statečný blázen! Nikam nejde bez svých dvou pistolí a má velice výstižné motto: „Věřím v boha a své pistole“. Bohužel jsem ho dlouho neviděl a nemám o něm žádné zprávy, tak doufám, že je živ a zdrav. Naposledy jsem o něm slyšel v květnu, když zatkl Josefa Mašína, Václav tam byl s ním, posílali zrovna zprávu do Londýna, když je překvapilo gestapo. Mašín se snažil gestapáky zvládnout a Václav se mezitím spouštěl po ocelovém lanu na dvůr. Na lanu byla však smyčka, která mu amputovala prst a to je poslední informace, kterou o něm mám. Myslel jsem, že použiju nějakou ze svých spojek, abych se pokusil získat o něm nějakou zprávu, ale nakonec to neudělám, je to příliš riskantní, věřím, že se mi ozve, až to bude považovat za bezpečné, vím, že by neudělal nic, aby ohrozil moji rodinu.

Ani psát tento deník není bezpečné, mám ho schovaný v podlaze pod uvolněným prknem. Ale poslední dobou přemýšlím, že ho někam přemístím. Bojím se, že mě sledují, ale spíš jsem paranoidní.

Má práce v Obraně národa je především informační, jsem členem IV. garnitury. Sbíráme důležité informace, které pak sdělujeme Londýnu. Často rozdělujeme úkoly občanům, kteří jsou ochotni nám pomoci, a výsledky jejich zkoumání dáváme dohromady.

28. září oficiálně převzal Heydrich funkci a již o několik hodin později vyhlásil výjimečný stav. Nechal pozatýkat již spoustu lidí a já se bojím, že si gestapo přijde i pro mě a moji rodinu. Gestapo má teď mnohem větší pravomoci než dřív, nikdo neví, kdy a kam si pro něj přijdou. Poslal na smrt dva hlavní členy Obrany národa: Aloise Eliáše a Josefa Bilého. Ti dva pro nás byli velmi důležití. Na oko dělali, že jsou kamarádi s Hitlerem, ale ve skutečnosti nepřestali být loajální naší republice. Jak na to jen Heydrich přišel?

Již teď se jeví jako chladnokrevný vrah. Co budeme dělat?

ŘÍJEN 1941

Neuběhl ani týden a Heydrich už vydal další naprosto nesmyslná a brutální opatření. Nová se týkají především židů. Zrušil synagogy, později zahájil přípravy na zřízení židovského ghetta v Terezíně, zavedl povinné nošení Davidovy hvězdy pro židy, aby je každý poznal a viděl, koho se má stranit, zakázal židům chovat holuby a další. Absolutně nechápu, co proti židům má. Jsou to lidé jako my.

Můj dobrý zdroj mi sdělil, že Heydrich má naprosto příšerný plán, co dělat s českými občany. Některé chce údajně poněmčit (prý ale musí mít blondaté vlasy, světlou pleť, modré oči a dobré myšlení), další zlikvidovat (to mají být hlavně lidé postižení a také lidé, kteří mu odporují) a ostatní nechat do roztrhání těla pracovat. Heydrich je to nejhorší, co tuhle zemi potkálo. Musíme to říct Londýnu, nutně potřebujeme od té bestie pomoci.

ÚNOR 1942

Dnes jsem měl tajnou schůzku s jedním mým pomocníkem, abych mu předal určité informace. Překvapil mě dopisem od Václava! Chce se se mnou sejít dvacátého prvního března. Valentina má strach, že to není pravý dopis a že je od gestapa, které mě chce zatknout, ale já vím jistě, že je od Václava, protože se podepsal: Tvůj věrný přítel, León. Takhle si říká, když se chce udržet v naprosté anonymitě. Nepíše, co mi chce sdělit, ale určitě to je něco důležitého. Těším se, že ho zase uvidím, ale na druhou stranu mám zvláštní pocit, že se něco stane.

BŘEZEN 1942

Událo se něco strašného! Ještě se mi třese ruka, když na to pomyslím. Šel jsem na schůzku s Václavem, jak jsme byli domluveni. Měl jsem trochu zpoždění, a když jsem přicházel k Ořechovce, zaslechl jsem střelbu, která vycházela z místa našeho setkání. Pomalu jsem doběhl, co nejbližší to šlo, a schoval jsem se, aby mě nikdo nezahledl. Pak jsem to uviděl. Václav utíkal a pálil za sebou jednu ránu za druhou! Bylo tam gestapáků jako

psů a stříleli na něj. Viděl jsem, jak dva z nich drží ještě nějakého muže, kterého jsem nikdy předtím neviděl, zřejmě mě s ním chtěl seznámit. Ale naše schůzka byla prozrazena gestapu! Sáhл jsem do svého pouzdra pro zbraň, abych mu mohl pomoci, ale ona tam nebyla! Nechal jsem ji doma! Já hlupák! Nemohl jsem nic dělat, chtěl jsem se rozběhnout a pomoci mu nějak, ale zatklі by také mne a já bych nemohl dál pomáhat v Obraně národa. Chvíli se zdálo, že uteče, protože minimálně 4 gestapáky postřelil, ale zbytek pronásledovatelů za ním stále utíkal a neúnavně pátil. Pomalu jsem se plazil blíž, abych viděl, jestli se mu podařilo nakonec uniknout, když v tom jsem viděl, jak se skácel k zemi. Byl mrtev! Můj kamarád, vynikající pistolník a nebojácný chláp, který tolik pomohl Obraně národa, už tu mezi námi není. Jeden z gestapáků začal křičet: „Was habt ihr gemacht? Wir sollten ihn lebendig fangen!“ (Tedy: Co jste to udělali? Měli jsme ho dostat živého!) Ten druhý jen chladně odpověděl: „Merke dir! Er hat sich erschossen!“ (Pamatuj si. Zastřelil se sám.) Chtěl jsem začít křičet. Popadl mě takový vztek, jaký jsem ještě nezažil, ale nikomu o tom, co jsem viděl a slyšel, říct nesmím! Pomalu jsem se odplazil pryč a s těžkým srdcem jsem šel domů. Valentíně jsem řekl, že na schůzku nepřišel, měla by strach.

KVĚTEN 1942

Atentát na Heydricha! Nějací parašutisté na jeho auto hodili včera 27. května bombu. Heydrich je v těžkém stavu na Bulovce, prý to s ním nevypadá vůbec dobře, doufejme, že to skončí jeho smrtí. Sám si to udělal ještě horší, protože mi bylo řečeno, že po výbuchu bomby je ještě začal pronásledovat. Dále jsem slyšel, že několik lidí, chtělo parašutistům zabránit v úniku z místa atentátu. Co to má být? Oni takhle moc riskovali, aby nás zbavili té stvůry, a ještě jim někdo brání? Víм, že teď pro nás nastane pravé peklо, protože tohle se Hitlerovi opravdu nebude líbit a bude se chtít tvrdě pomstít za svého věrného poskoka, ale měli bychom jim být spíš vděční. Po pachatelích se zuřivě pátrá, ale snad je nenajdou, slehla se po nich zem. Myslím, že někdo z Obrany národa o nich má informace, ale čím méně lidí o tom ví, tím líp. Němci nemají žádnou stopu, ale zavedli již spoustu opatření. Všichni musí přihlásit počet lidí, kteří bydlі v domě, byl vyhlášený výjimečný stav a za pachatele se nabízí odměna 10 miliónů korun. Doufám, že je nikdo neprozradí.

ČERVEN 1942

Je mrtvý! Je mrtvý! 4. červen 1942 se zapíše do dějin našeho národa. Reinhard Heydrich podlehl na následky atentátu. Je to výborná zpráva pro naše zahraniční spojence, ale tady u nás to teď je strašně moc nebezpečné. Lidé mají strach se vůbec s někým bavit, aby nebyli obviněni buď ze schvalování atentátu, nebo za pomáhání parašutistům, za to obojí hrozí smrt. Je až k neuvěření, jak někteří lidé dokáží být zlí. Slyšel jsem už o nejednom případě, kdy někdo udal svého souseda, že schvaluje atentát, jenom kvůli tomu, že měli

nějaké rozepře. Víím, že se lidé bojí, ale tohle mi přijde až moc přes čáru. Poslat někoho na smrt s celou rodinou jen kvůli malicherné hádce. Občas si kladu otázku, co jsme to za národ, když se nedokážeme při takové situaci podržet.

10. června se stalo něco hrozného! Vypálili Lidice! Srovnali je se zemí! Děti odvezli neznámo kam, ženy zavřeli do Ravensbrücku a muže... muže všechny postříleli. Stavěli si je vedle sebe do řady, každý z Němců měl svého na mušce a pak... Ale někteří nebyli dospělí muži, byli to ještě děti. Nejmladším popraveným byl malý kluk, kterému bylo sotva 15 let. Zabíjí děti! Co je to za lidi? Mají vůbec srdce? Nikdo nechápe, proč to udělali. Nikdo neví, co se stalo. Udal je někdo, že pomáhali parašutistům? Můžeme jen hádat. Zkusím něco zjistit v Obraně národa, ale obávám se, že ani nejvyšší představitelé Obrany národa nevědí, co je k tak hrůznému činu vedlo. Prý má na tom největší podíl K. H. Frank, už dlouho chce být protektorem a tímhle chce asi Hitlerovi ukázat, že by byl taky takový kat jako jeho mrtvý předchůdce. Lidice byly srovnány se zemí a už se nebudou vyskytovat na mapách.

Jedna pohroma střídá druhou. 18. června gestapo přišlo na stopu parašutistům. Schovávali se v chrámu Cyrila a Metoděje. Bojovali statečně, ale padli. Aby neohrozili zbytek parašutistů, sami se rozhodli ukončit si život. Alespoň se vyhnuli krutému mučení, které by je jistě potkalo.

Utrpěli jsme za toto období války spoustu ztrát. Zatklí mnoho našich spolupracovníků. Josefa Bílého, Bedřicha Homolu a také Zdeňka Nováka (všichni byli generálové, kteří stejně jako já při mobilizaci vedli určité oddíly). Zdeňka dostali nedávno. Ted' mám nastoupit na jeho místo jako vrchní velitel čtvrté garnitury Obrany národa. Na jednu stranu jsem rád, že mám takovou důvěru, ale zároveň mám strach, že nebudu tak dobrý, jako byli moji předchůdci. Valentina se snaží chovat, jako by se nic nedělo, ale má strach, cítím to. Já to přijímám! Chci pomáhat, co nejvíc to půjde, dosud jsem byl trochu zahánben, že toho pro Obranu národa moc nedělám, ale teď se vše změnil.

Ted' budu muset na nějakou dobu přestat psát tento deník. Určitě po mně gestapo půjde a je tu napsána spousta důležitých informací. Dost na to, aby mě nechali zabít. Musím ho teď na nějakou dobu přemístit do bezpečí.

Tady deník skončil. Co se asi stalo potom? Víím, že dědeček zemřel na skvrnitý tyfus v květnu 1945, ale co se vlastně stalo?. „Honzíku? Co tam tak dlouho děláš? Pospěš dolů. Přišla babička,“ zavolala maminka. Babička? No super! Tak teď, když už toho tolik víím, mi to bude muset dopovědět. S deníkem v ruce jsem seběhl co nejrychleji dolů, dychtivý vědět víc informací. Doběhl jsem do kuchyně, kde seděla u stolu maminka s babičkou. „Hele co jsem našel na půdě. Dědečkův deník. Ale není v něm všechno, co se potom dál dělo?“ zeptal jsem se. „Čekala jsem, kdy se na to zeptáš,“ zašeptala babička. „Tak se posad'. Pokud se nemýlím, deník končí v době, kdy se dědeček stal vrchním velitelem čtvrté garnitury. Po této události se u nás hodně změnilo, začali jsme být více opatrní a dědeček měl mnoho povinností. Jeho poslední a nejdůležitější úkol nastal, když v roce 1944 přiletěli další parašutisté z operace Barium. Josef Šandera, Josef Žížka a Tomáš Býček. Jejich hlavním úkolem

bylo opět navázat spojení s domácím odbojem, o které Londýn přišel po té nešťastné události v chrámu Cyrila a Metoděje, a předání informací do Londýna. A také díky našemu dědečkovi to byla velmi úspěšná operace. Vybudoval ve východních Čechách zpravodajskou síť, která předávala informace Londýnu. Naneštěstí i na ně gestapo přišlo a dva ze členů spáchali sebevraždu, třetí měl štěstí a uprchl. V té době už však dědeček byl v koncentračním táboře v Malé pevnosti v Terezíně. Zatkli ho 17. listopadu 1944. Dosud nevím, kdo ho udal, nebo jak na nás gestapo přišlo, ale vtrhli k nám večer, když jsme se chystali spát. Zazvonili, František šel otevřít dveře, a jakmile jsem zaslechla: „Gestapo,“ věděla jsem, že je zle. Odvedli ho, aniž by nám řekli proč a kam, prohledali celý náš byt, ale naštěstí neobjevili žádné důležité dokumenty, protože většina už byla dávno přemístěna k našim známým. Včetně tohoto deníku jsme to odnesli asi půl roku před dědečkovým zatknutím. Našli jedno číslo časopisu V boj, bustu pana prezidenta Masaryka, pár dalších věcí i to jim stačilo na dědečkovu zatknutí. Zavřeli ho do Terezína. Trochu nás překvapilo, že mě a Aničku nechali na svobodě, ale asi měli slitování, když jí v té době bylo teprve 7 let a oni u nás vlastně nic závažného nenašli. František se držel statečně, přeci jen generál musí něco ustát. V Terezíně vyráběli různé předměty, tuším, že některé z nich bys mohl najít v tom kufříku, stejně jako generálskou čepici a další věci, které si klidně můžeš nechat,“ chvilku se odmlčela a pokračovala dál.

„Pátého května 1945 vypuklo pražské povstání, spojenecké armády byly již blízko a my jsme si byli jistí, že nás brzy osvobodí a zase se s Františkem setkáme. Měla jsem v plánu se také účastnit, ale do Prahy je to z Poděbrad docela daleko a nebyl nikdo, kdo by hlídal naší dcerušku – tvoji maminku. Chtěla jsem jít pomoci do nemocnice na Bulovku, která byla v zoufalé situaci, věděla jsem, že každá pomoc se jim hodila, ale nešlo to. Můj bratr měl právě na zahradě této nemocnice velké štěstí. Zachránil ho jeden pán, který tam zrovna pomáhal. Nacistický ostřelovač po bratrovi neustále pálil a postřelil ho tak, že se nemohl ani hnout. Ten statečný muž se pro něj doplazil, s riskováním vlastního života ho převalil na nosítka, odtáhl ho do bezpečí a tím mu zachránil život. V nemocnici bratr zjistil jeho jméno a po válce jsme mu šli všichni s velkým pugetem poděkovat. Bohužel nám jeho maminka oznámila, že není doma. Celý příběh, který jeho maminka vůbec neznala, jí bratr vyprávěl a poprosil ji, aby mu za nás ještě jednou poděkovala.“¹

„Německo kapitulovalo 7. 5. 1945. Tehdy na konci války však dědeček chytil vážnou nemoc. Skvrnitý tyfus bylo v koncentračních táborech velmi běžné onemocnění a bohužel mu 21. května František podlehl.“

„Ach jo, tohle jsem nevěděl. Byl tak statečný. Je mi líto, že jsem ho nemohl poznat osobně.“
„Jsem moc ráda, že sis na něj vzpomněl a že jsme takto uctili jeho památku. Im memoriam byl také dědeček vyznamenán československým válečným křížem a to je pro něj tam nahoře určitě veliká pocta.“

Klára Tláškalová, studentka Gymnázia Plzeň, 16 let

¹ Psáno se vzpomínkou na mého dědečka, Pavla Tláškala, jehož čin se mi stal předlohou pro zachránce bratra Valentiny.